

Een werkelijk afdoende oplossing voor al deze moeilijkheden is alleen maar daarin te vinden dat het accountantskantoor alleen de belastingaangelegenheden van zijn controlecliënten behandelt. En als hij de opdrachten van de belastingcliënten toch ook niet graag wil missen dan is er nog maar één oplossing: een zelfstandig belastingadvieskantoor oprichten, dit organiseren en financieren *doch onder een andere naam dan die van het desbetreffende accountantskantoor*. Vrijwilligers voor!

Het vraagstuk is dus beslist niet opgelost indien men *in* de organisatie van het accountantskantoor een z.g. zelfstandige afdeling opricht. In het voorgaande is juist aangetoond dat deze afdeling niet zelfstandig mag zijn en zeker niet *onder de naam van het accountantskantoor* naar buiten mag optreden. Een dergelijke afdeling mag alleen naar buiten zelfstandig optreden (o.a. tekenen van stukken) indien ze ook werkelijk volledig zelfstandig is, d.w.z. ook een andere naam voert dan die van het accountantskantoor.

Samenvatting.

1) het is gewenst dat het accountantskantoor alleen van controlecliënten (bij wijze van service) belastingaangelegenheden behandelt. Te dien aanzien kan zij dit rationeel oplossen door een belastingdeskundige in haar dienst te nemen.

2) de functie van deze belastingdeskundige in de organisatie van het accountantskantoor moet van adviserende aard zijn: de belastingdeskundige mag naar buiten niet zelfstandig optreden.

3) het is niet gewenst dat de belastingaangelegenheden van belastingcliënten behandeld worden op grond van het feit dat het gevaar bestaat dat zowel bij de belastinginstanties als bij de cliënten een te groot vertrouwen gewekt wordt. Indien als gevolg van een „duidelijke” verklaring niet een te groot vertrouwen gewekt wordt dan is het toch wenselijk deze cliënten niet aan te nemen daar dit een schadelijke invloed uitoefent op de hoofdfunctie van de accountant nl. die van vertrouwensman van het maatschappelijk verkeer.

4) indien men de opdrachten van de belastingcliënten niet wil prijs geven dan is de enige rationele oplossing gelegen in het stichten van een zelfstandig belastingadvieskantoor dat onder een andere naam dan die van het accountantskantoor gevoerd wordt.

BOEKBESPREKING

**Statistiek en werkelijkheid van Dr. W. H. Posthumus-van der Goot.
Leiden 1946**

door P. de Wolff

Het aantal werken in de Nederlandse taal over economische statistiek is vrij beperkt en de meeste ervan leggen sterk de nadruk op de zg. ambtelijke statistiek. Hierdoor zijn ze als algemene inleiding minder goed geschikt en de schrijfster van het bovengenoemde boek vergelijkt ze met Baedekers, „onmisbaar, maar wel een tikje saai”. Zij heeft getracht in de bestaande behoefte te voorzien met een geschrift, dat juist de aandacht vraagt voor „wat niet in de Baedeker staat” en „in een vlotter verteltrant dan in de statistische wereld te doen gebruikelijk is”.

Dat het haar met deze opzet ernst is, wordt reeds gesuggereerd door

de namen der hoofdstukken. Na een inleiding, volgt eerst een uiteenzetting over „statistieken lezen”, daarna komt een over twee hoofdstukken verdeelde beschouwing over „statistieken maken”, terwijl het laatste hoofdstuk gewijd is aan „indexcijfers maken”.

Bij een nadere kennismaking met de inhoud wordt de gewekte suggestie geheel bevestigd. Verscheidene malen wordt men gefrappeerd zowel door een originele wijze van behandelen als ook doordat de aandacht gevestigd wordt op punten, die tot de dagelijkse zorg van de statisticus behoren, maar die slechts zelden in leerboeken ter sprake komen.

Heel belangrijk is bijv. het reeds in de inleiding gemaakte onderscheid tussen één statistiek, nl. de uiteindelijke vorm, waarin de resultaten van de statistische arbeid worden neergelegd en de statistiek als uitdrukking voor die statistische arbeid zelf. Hoewel het misschien de voorkeur zou verdienen om afzonderlijke termen in te voeren voor de verschillende betekenissen, die in onze taal aan het woord „statistiek” worden toegekend, het is in ieder geval toe te juichen, dat de belangrijkste reeds in de aanvang aan de lezer worden voorgesteld.

Een ander punt, waarop we hier de aandacht willen vestigen, is de ruime plaats, die aan de behandeling van de wet van de grote getallen wordt toegekend. Deze wet, die vrijwel steeds en met recht als een der grondslagen van de statistiek wordt aangeduid, geniet desondanks gewoonlijk een stiefmoederlijke behandeling.

De schrijfster is er echter in geslaagd een zeer bevredigende uiteenzetting te geven, zonder daarbij op wiskundig terrein te komen en hoewel de redactie op enkele plaatsen misschien wat minder gelukkig is, heeft zij toch de essentiële punten zeer goed weergegeven.

De behandeling van de grafieken is eveneens zeer aantrekkelijk. De logaritmische diagrammen krijgen de hun toekomstige plaats in de slotconclusie, dat deze diagrammen steeds gebruikt dienen te worden, waar het aankomt op de verhoudingen van de weergegeven grootheden, kunnen wij volledig onderschrijven.

Zoals reeds werd opgemerkt is het laatste hoofdstuk gewijd aan indexcijfers. Eigenlijk hangt dit hoofdstuk wat los bij de rest, omdat immers indexcijfers maken zeker te rekenen valt tot statistieken maken in het algemeen. Afgezien hiervan bevat ook dit hoofdstuk echter veel goeds. De betekenis der samengestelde indexcijfers wordt heel goed geschilderd en speciaal het feit, dat de weging afhankelijk is van de vraag, die met het indexcijfer beantwoord moet worden, wordt duidelijk naar voren gebracht.

Ook de keuze der voorbeelden is zeer geschikt. Het voorbeeld van de rijwielfabrikant, die een enquête instelt om zich over de grootte en de structuur van de rijwielmarkt te oriënteren, is zeer instructief, vooral ook omdat het in een groot deel van het boek wordt gebezigd om alle fasen van een dergelijk onderzoek te belichten. Bovendien is het te appreciëren, dat een voorbeeld uit het bedrijfsleven gekozen is, omdat het besef, dat de statistiek juist voor het bedrijf zulke nuttige diensten kan bewijzen, nog maar al te vaak ontbreekt.

Uiteraard bevat het boek ook verschillende punten, waarop ik critiek heb. Enkele hiervan wil ik naar voren brengen.

Het is m.i. sterk overdreven, dat „tijdrovende correlatie-berekeningen door de visuele vergelijkingsmogelijkheden van de grafiek op logaritmische schaal in vele gevallen overbodig worden”.

Aan iedere correlatie-berekening dient een visuele inspectie van het

materiaal vooraf te gaan en hierdoor kan een aanzienlijke tijdsbesparing verkregen worden. Maar dit geldt geenszins uitsluitend voor de logaritmische diagrammen!

Verder is het volstrekt niet waar, dat de betekenis, die aan de resultaten van een steekproef moet worden toegekend, „valt of staat” met het al of niet representatief zijn van deze steekproef, wat betreft de verdeling der inkomens. In dergelijke gevallen, men denke aan de meeste budgetonderzoekingen, kan de methode van het herwegen der resultaten dikwijls met groot succes worden toegepast.

De suggestie, dat een massa, waarvoor het geen zin heeft om het rekenkundig gemiddelde uit te rekenen, wel getypeerd zou kunnen worden door modus of mediaan, is tamelijk misleidend.

Tenslotte lijkt het een grapje van het pechduiveltje, dat de enige formule, die in het gehele boek voorkomt, een fout bevat.

De „ideale” indexformule van Fisher is niet gelijk aan de uitdrukking, die op blz. 113 wordt vermeld, maar gelijk aan de wortel daaruit!

Deze en dergelijke fouten doen aan de waarde van het boek echter weinig af. O.i. is de schrijfster er dan ook heel goed in geslaagd, om het doel dat zij zich in het voorwoord gesteld heeft, te bereiken. Zij toont de lezer vele interessante zijden van het statistische landschap, welke de Baedeker-toerist meestal onopgemerkt voorbijgaat en haar vlotheid verheft zich, om het in vaktermen te zeggen, met zeer grote waarschijnlijkheid op significante wijze boven het peil, dat voor dergelijke publicaties gebruikelijk is.

UIT HET BUITENLAND

Nationalisatie en het accountantsberoep

In een redactioneel artikel met het opschrift „Lifting the veil” in *The Accountant* van 10 Mei 1947, wordt het volgende vermeld.

De positie van de accountant met betrekking tot de verschillende nationalisatie plannen is voor een klein deel opgehelderd. Twee punten schijnen tenminste het stadium bereikt te hebben, dat als definitief kan gelden, n.l.

- 1e. een groot aantal onderzoeken gaat verloren voor de public accountant;
- 2e. blijkbaar wordt geen schadeloosstelling overwogen voor hen, die de opdrachten verliezen.

Een volgend punt waarmede rekening moet worden gehouden, doch dat nog niet in zulk een definitief stadium is gekomen, is het voornemen, dat een interne accountantsdienst zal worden opgericht voor elke generationiseerde bedrijfstak, gerecruteerd uit de ringen van gekwalificeerde accountants, doch naar het is te vrezen zijn toekomstig aanvullend personeel zal verkrijgen uit hen, die slechts het examen Civil Service hebben afgelegd.

De Redactie vindt deze beslissingen uit economische en politieke overwegingen onjuist. Het behoeft geen betoog, dat menige accountantsfirma zwaar zal worden getroffen. Voor ettelijke jaren zullen deze firma's worden beroofd van een belangrijk deel hunner inkomsten, door politieke maatregelen.

De Regering is bezweken voor het argument, dat opdrachten gewoon-